

Warszawa, 31/03/2006r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO-528550-III/06/LN

00-090 Warszawa   Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 0-22 827 64 53

Pan
Krzysztof Michałkiewicz
Minister
Pracy i Polityki Społecznej

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję Pana Ministra, że na podstawie publikacji artykułów z dnia 19-20 i 21 marca br. z dziennika „Fakt ” podjąłem sprawę zróżnicowania uprawnień do zasiłku macierzyńskiego pomiędzy kobietami podlegającymi ubezpieczeniu na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.) a pracownicami korzystającymi z urlopu macierzyńskiego na podstawie art. 180 Kp oraz zasiłku macierzyńskiego na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267).

W świetle aktualnego stanu prawnego zasiłek macierzyński z tytułu urodzenia dziecka osobie podlegającej ubezpieczeniu społecznemu rolników przysługuje w wysokości trzyipółkrotnej emerytury podstawowej (aktualna wysokość zasiłku wynosi 2.091,11 zł). Natomiast ubezpieczonej na podstawie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa miesięczny zasiłek macierzyński przysługuje w wysokości 100% podstawy wymiaru zasiłku (przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wypłaconego za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstało prawo do urlopu). Przeciętna wysokość zasiłku macierzyńskiego w 2005 r. z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynosiła 4.756,60 zł (wyliczona dla całego okresu urlopu macierzyńskiego w wymiarze 16 tygodni).

Systemy ubezpieczenia społecznego rolników oraz pozostałych grup ubezpieczonych podlegających ubezpieczeniom społecznym zasadniczo różnią się

między sobą w zakresie podlegania ubezpieczeniom, warunków nabywania uprawnień do świadczeń oraz ich wysokości. Zróżnicowanie w systemie ubezpieczeń społecznych jeszcze bardziej ulega pogłębieniu, jeśli zauważyć, że ubezpieczeniu chorobowemu podlegają pracownicy, członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych lub spółdzielni kółek rolniczych oraz dobrowolnie chałupnicy, zleceniobiorcy, menedżerowie i indywidualni przedsiębiorcy. Ze względu na dominującą w systemie ubezpieczeń społecznych zasadę wzajemności i proporcjonalności składek i świadczeń należy zwrócić uwagę, że opłacana przez rolników kwartalna składka na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie w I kwartale 2006 r. została ustalona w wysokości 72 zł, podczas gdy miesięczna składka na ubezpieczenie chorobowe pracowników kształtuje się od 22,03 zł przy minimalnym wynagrodzeniu do 58,32 zł przy przeciętnym wynagrodzeniu z 2005 r. odpowiadającym kwocie 2.380,29 zł. Z kolei osoby prowadzące działalność gospodarczą za marzec-maj 2006 r. opłacają składkę miesięczną w wysokości 37,17 zł, podstawa wymiaru zasiłku macierzyńskiego wynosi 1.223,31 zł (w tym wypadku wypłacona kwota zasiłku macierzyńskiego z tytułu urodzenia pierwszego dziecka wyliczona dla całego okresu pobierania zasiłku w wymiarze 16 tygodni urlopu macierzyńskiego wynosi 4.895,60 zł).

W dniu 8 marca br. do Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian kodyfikacyjnych Sejmu RP skierowano, trzy projekty zmian Kodeksu pracy (druki sejmowe nr 147, 296 i 298), które przewidują przede wszystkim wydłużenie wymiaru urlopu macierzyńskiego.

Planowane podwyższenie wymiaru urlopu macierzyńskiego jest jednym z instrumentów polityki prorodzinnej. W moim przekonaniu przy okazji realizacji tego przedsięwzięcia należałoby podjąć problem kompleksowego rozwiązania uprawnień związanych z macierzyństwem z uwzględnieniem także tej okoliczności, że z początkiem 2006 roku rozbudowany został system świadczeń rodzinnych, a poprzez zmianę wskaźnika dochodu z 1 ha przeliczeniowego z 194,00 zł do 135,50 zł zwiększyła się dostępność do tego systemu przede wszystkim osób z małych, niskodochodowych gospodarstw rolnych.

W ramach kształtowania polityki prorodzinnej godne rekomendacji jest poddanie analizie całego szeregu instytucji, których funkcjonowanie w aktualnych warunkach społeczno-gospodarczych wymaga korekty lub zasadniczych zmian. Dotyczy to w szczególności następujących problemów:

- ograniczenia prawa do urlopów wychowawczych tylko do osób będących pracownikami, a wyłączenia z tego prawa osób prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek,
- braku możliwości ponoszenia kosztów ubezpieczeń emerytalnych i rentowych dla osób prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek w związku z koniecznością sprawowania opieki nad małym dzieckiem do ukończenia 4 lat,
- zróżnicowanie uprawnień do zasiłku opiekuńczego w związku z opieką nad chorym dzieckiem do ukończenia 14 lat.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Pana Ministra o przedstawienie stanowiska wobec przedstawionych problemów.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski